

Ismet ŠUŠKIĆ

INTEGRIRANA FINANSIJSKA ISTRAGA, USMJERENA KA ODUZIMANJU
NEZAKONITO STEČENE IMOVINSKE KORISTI (353-377)

ISMET ŠUŠKIĆ,

tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine

INTEGRIRANA FINANSIJSKA ISTRAGA, USMJERENA KA ODUZIMANJU NEZAKONITO STEČENE IMOVINSKE KORISTI

U V O D

U okviru koncepta integrirane finansijske istrage, (od sumnje o učinjenom krivičnom djelu do imovine), finansijska istraga se vodi istovremeno sa krivičnom istragom s ciljem da se utvrdi i otkrije imovinska korist stečena konkretnim krivičnim djelom, da se utvrdi imovina osumnjičenih ili trećih osoba, od kojih je moguće oduzimanje nezakonitog prihoda i da se osigura konačno odzimanje primjenom privremenih mjera (osiguravanjem, privremenim oduzimanjem). Dakle, finansijsku istragu je potrebno početi u ranoj fazi istrage.

Globalizacija organiziranog kriminala predstavlja prijetnju društvima u cjelom svijetu. A jedan od ciljeva borbe protiv organiziranog kriminala i korupcije je uvođenje mjera oduzimanja nezakonito stečene imovinske koristi pribavljene izvršenjem krivičnog djela, koja se provodi i utvrđuje u finansijskim istragama.

Dakle, jedan od ciljeva regionalnog nivoa je „jačanje kapaciteta policije u borbi protiv teških krivičnih djela u Jugoistočnoj Europi“ koje ujedno predstavljaju i jačanje kapaciteta za finansijske istrage koje imaju za cilj oduzimanje prihoda stečenog krivičnim djelom.

Uprkos određenim nedostacima, kao što su nepostojanje Zakona o porijeklu imovine na državnom nivou¹, međutim BiH ima **pravnu osnovu** za oduzimanje imovinske koristi stečene krivičnim djelom, ali najveći izazov ostaje provedba u praksi.

BiH je u saradnji sa međunarodnom zajednicom prepoznala glavnu prijetnju koju predstavljaju organizirane kriminalne grupe svojim prekograničnim kriminalnim aktivnostima i potrebu za djelotvornim

¹ Na nivou BiH nije donesen Zakon o porijeklu imovine, dok na nivou entiteta RS je donesen Zakon o oduzimanju imovine stečene izvršenjem krivičnog djela (Sl. Glasnik RS br. 12/10). Stupio je na snagu i u primjeni je od 01.07.2010. godine.

Ismet ŠUŠKIĆ

INTEGRIRANA FINANSIJSKA ISTRAGA, USMJERENA KA ODUZIMANJU
NEZAKONITO STEČENE IMOVINSKE KORISTI (353-377)

mjerama i jačanjem međunarodne saradnje u borbi protiv međunarodnog organiziranog kriminala.

Glavni motiv za prekogranični organizirani kriminal je finansijska dobit. Da bi bili efikasni u prevenciji i borbi protiv kriminala, neophodno je da se usmjerimo na otkrivanje, zamrzavanje, privremeno i trajno oduzimanje prihoda od izvršenog krivičnog djela.

Tužilac je prema odredbi čl. 392. ZKP-a u BiH (analogne odredbe postoje u entitetskim zakonima o krivičnom postupku i ZKP BDBiH), u toku istrage kao i cijelog postupka, dužan da prikuplja dokaze i izviđa aktivnosti koje su od važnosti za utvrđivanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.

Sud u postupku po službenoj dužnosti utvrđuje imovinu stečenu krivičnim djelom, te može po slobodnoj ocjeni dokaza utvrditi visinu imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, ako bi njeno utvrđivanje bilo povezano sa nesrazmjernim teškoćama ili znatnim odugovlačenjem postupka.

Zakonima o krivičnom postupku, predviđeno je da sud po službenoj dužnosti, a po odredbama koje važe za izvršni postupak, određuje privremene mjere osiguranja u slučajevima kada postoje uslovi za oduzimanje imovinske koristi stečene krivičnim djelom. Ove procesne radnje potrebno je provesti u ranijim fazama krivičnog postupka, u fazi istrage. Najčešće privremene mjere su zabrana otuđenja imovine, oduzimanje i polaganje novca na poseban račun, zabrana daljih isplata sa računa kod poslovnih banaka, a ista mjera predviđena je i prema pravnim licima.

Presudom suda kojom se optuženi oglasi krivim, određuje se i oduzimanje imovinske koristi, kao i rješenje o primjeni vaspitne mjere i presudom kojom je utvrđeno da je optuženi učinio krivično djelo u stanju neuračunljivosti, ali su nastupile štetne posljedice.

Usmjeravanje na imovinsku korist stečenu krivičnim djelom predstavlja efikasan instrument u borbi protiv svih oblika teškog kriminala, organiziranog kriminal i djela koruptivne prirode gdje je glavni motiv sticanje imovinske koristi.

2. MEĐUNARODNI STANDARDI

Kad su u pitanju međunarodni standardi vezano za ovu oblast treba pomenuti:

- 1.) Bečku Konvenciju UN protiv nezakonitog prometa opojnim drogama i psihotropnim supstancama od 19.12.1988. godine, kojom je uvedena obaveza za države da donesu mjere kojima će se omogućiti oduzimanje dobiti od krivičnih djela vezanih za droge ili imovine čija vrijednost odgovara visini te dobiti i mjere za uređivanje, otkrivanje i zauzimanje ili privremeno oduzimanje prihoda, imovine, sredstava u svrhu konačnog oduzimanja, uključujući pristup podacima banaka. U ovoj Konvenciji su utvrđena i prava međunarodne saradnje, priznavanja i izvršenja naloga za oduzimanje. Bečka Konvencija takođe predlaže državama da razmisle o propisivanju prebacivanja tereta dokazivanja zakonitosti porijekla imovine u skladu sa primjenama domaćeg zakona.
- 2.) Konvencija Vijeća Evrope iz 1990. godine o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenog krivičnim djelom, odredila je osnovu za kriminalizaciju pranja novca i standarde za trajno oduzimanje prihoda stečenog krivičnim djelom.

BiH je potpisnik ove Konvencije 30.03.2004. godine, po kojoj je odzimanje imovinske koristi moguće iz bilo koje imovine u koju je pretvorena imovinska korist pribavljena krivičnim djelom, pa i imovine koja je zakonito stečena, a u vrijednosti koja odgovara imovinskoj koristi prbavljenoj krivičnim djelom.

- 3.) Konvencija UN iz 2000. godine iz Palerma protiv transnacionalnog organiziranog kriminala bavi se trajnim odzimanjem (čl. 12 – 14.). Oredba o trajnom oduzimanju takođe je sadržana u čl. 23. Krivično-pravne konvencije Vijeća Evrope o korupciji iz 1999. godine (Strasbourg 27.01.1999.) EU je prepoznala da sticanje finansijske dobiti predstavlja osnovni motiv za organizirani kriminal, te je preduzela određene planske aktivnosti.
- 4.) Plan aktivnosti Vijeća Evrope iz 1997. godine za borbu protiv organiziranog kriminala u oblasti trajnog oduzimanja prihoda stečenog krivičnim djelom.
- 5.) Plan aktivnosti Vijeća Evrope iz 1997. godine „Sprečavanje i kontrola organiziranog kriminala; strategija Evropske unije za početak novog milenija“ govori o otkrivanju, zamrzavanju i trajnom oduzimanju imovinske koristi od krivičnog djela sa

- preporukama 17, 19, 20 i 21, (slučajevi u kojima je učinilac umro ili nestao).
- 6.) Konvencija Vijeća Evrope iz 2005. godine o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenog krivičnim djelom i o finansiranju terorizma, koja je usvojena 16. maja 2005. godine, na Trećem samitu šefova država i vlada Vijeća Evrope koji je održan u Varšavi. Konvencija se još ne primjenjuje, ali je otvorena za potpisivanje i ratifikaciju od strane država članica, kao i država koje nisu članice. Ovo je prvi međunarodni ugovor kojim su obuhvaćeni i sprečavanje i kontrola pranja novca i finansiranje terorizma. Tekst konvencije govori i o činjenici da je bez pristupa finansijskim podacima ili podacima o imovini u posjedu kriminalnih organizacija, uključujući i terorističke grupe. Konvencija takođe donosi novinu i u pogledu mjera zamrzavanja i trajnog oduzimanja.

3. MEĐUNARODNE INSTITUCIJE

FATF je međudržavno tijelo koje ima članove iz cijelog svijeta i čiji je cilj razvoj i unapređenje internih državnih i međunarodnih strategija za borbu protiv pranja novca i finansiranje terorizma. Formirano je 1989. godine i objavila dokument 40 preporuka o pranju novca i 9 posebnih preporuka o finansiranju terorizma, s ciljem da uspostavi standarde i ostvari svoje ciljeve.

MONEYVAL

Izborna komisija eksperata za ocjenjivanje mjera protiv pranja novca Vijeća Evrope – MONEYVAL osnovana je 1997. godine i revidira mjere protiv pranja novca, uključujući i mjeru oduzimanja i mjere za borbu protiv finansiranja terorizma u državama članicama Evrope, uključujući i kandidate za članstvo u Vijeće Evrope koje su podnijele zahtjev da se uključe u projektni zadatak.

MONEYVAL ocjenjuje da li se njegove članice pridržavaju odgovarajućih standarda vezanih za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma, koji su sadržani u preporukama FATF-a,

Ismet ŠUŠKIĆ

INTEGRIRANA FINANSIJSKA ISTRAGA, USMJERENA KA ODUZIMANJU
NEZAKONITO STEČENE IMOVINSKE KORISTI (353-377)

uključujući preporuke potrebe o finansiranju terorizma i terorističkih akata i s tim u vezi pranja novca.

GRECO

GRECO je komisija Evrope koja ima za cilj unaprijediti kapacitet svojih članica za borbu protiv korupcije praćenjem da li se države pridržavaju svojih obaveza iz ove oblasti. Na taj način ova komisija doprinosi utvrđivanju nedostataka i slabosti unutrašnjih mehanizama država za borbu protiv korupcije i posebno je odgovoran za praćenje da li se države pridržavaju vodećih principa za borbu protiv korupcije i za provođenje međunarodnih pravnih instrumenata usvojenih u cilju ostvarivanja programa aktivnosti protiv korupcije.

4. MEĐUNARODNA SARADNJA

Pomoć u istrazi ima za cilj identifikaciju i ulaženje u trag sredstvima, prihodu i drugoj imovini koja može biti predmet oduzimanja na osnovu zahtjeva druge države. Takva pomoć uključuje svaku mjeru koja se odnosi na pružanje i osiguravanje dokaza o postojanju, mjestu ili premještanju, prirodi, pravnom statusu ili vrijednosti navedene imovine. Od strane drugih država mogu biti podneseni različiti zahtjevi i u takvim slučajevima mora postojati mogućnost za rješavanje:

Zahtjev za dostavljenje podataka o bankovnim računima;

- određivanje da li fizička ili pravna osoba protiv koje se vodi krivična istraga ima ili kontrolira jedan ili više računa – pružanje informacija o utvrđenim računima.

Primjena ove odredbe može biti i šira tako da se primjenjuje i na račune u drugim finansijskim institucijama osim u bankama. Takva proširena primjena se može izvršiti pod uvjetom reciprociteta.

Zahtjev za dostavu podataka o bankovnim transakcijama:

- pružanje detaljnih informacija o određenim računima u bankama i bankovnim transakcijama u određenom periodu,
- uključujući i podatke o svakom računu na koji i sa kojeg je izvršena uplata sa tog računa ili više njih.

Zahtjev za praćenje bankovnih transakcija:

- praćenje bankovnih transakcija u određenom periodu i saopćavanje rezultata državi koja je uputila zahtjev.

Ne prejudicirajući vlastite istražne ili sudske postupke, država može i bez prethodnog zahtjeva proslijediti drugoj državi podatke o sredstvima i nezakonito stečenom prihodu, ukoliko smatra da bi pružanje tih podataka moglo pomoći državi koja ih prima u pokretanju ili provođenju istražnog ili sudskog postupka ili ukoliko bi takvi podaci omogućili drugoj državi podnošenje zahtjeva.

Tokom finansijske istrage ukoliko se sumnja da postoji imovina u stranim zemljama, a stečena je izvršenjem krivičnog djela, sve što je moguće obaviće se posredstvom policijske saradnje između država na osnovu zaključenih sporazuma, posredstvom INTERPOL-a, te direktno saradnjom pojedinih tužilaštava ili agencija ukoliko postoji takav ugovorni vid saradnje te na osnovu pravila međunarodne pravne pomoći.

5. POJMOVI

Konvencija iz 1990. godine sadrži pojmove:

- „**nezakonit prihod**“ označava bilo kakvu imovinsku korist koja potiče ili je pribavljena direktno ili indirektno, kaznenim djelom. Ona se može sastojati od bilo koje vrste imovine u skladu sa sljedećom definicijom,
- „**imovina**“ označava bilo koju vrstu imovine, bilo da se sastoji u stvarima ili pravima, bilo pokretna ili nepokretna, kao i pravne akte ili dokumente koji dokazuju vlasništvo ili pravo na takvoj imovini,
- „**oduzimanje**“ označava kaznu ili mjeru, određenu od strane suda nakon provođenja sudskog postupka za jedno ili više krivičnih djela, koje ima za posljedicu konačno lišavanje imovine.

Termin „**zamrzavanje**“ ili „**oduzimanje**“ koristi Konvencija iz 2005. godine i njime označava privremenu zabranu prenosa, uništenja, konverzije, raspolaganja ili premještanja imovine ili privremeno čuvanje ili kontrolu imovine na osnovu naloga koji je izdao sud ili drugih nadležni organ;

Ismet ŠUŠKIĆ

INTEGRIRANA FINANSIJSKA ISTRAGA, USMJERENA KA ODUZIMANJU
NEZAKONITO STEČENE IMOVINSKE KORISTI (353-377)

Izraz „**oduzimanje**“ biće korišten za mjeru trajnog oduzimanja u građanskom postupku koje ne mora biti vezano za presudu kojom se optuženi oglašava krivim u krivičnom postupku.

Ovi izrazi imaju slično značenje izrazima koji se koriste u Bečkoj Konvenciji i Palermo Konvenciji UN-a, te u pravnim instrumentima Evropske unije.

6. FINANSIJSKA ISTRAGA

Pravni osnov za sprovođenje finansisjkih istraga postavljen je u čl. 197. i 392. ZKP BiH, odnosno (analognim odredbama ZKP RS, F BiH i BD).

Tužilac vodi ili usmjerava „klasičnu istragu“ i paralelno finansijsku istragu koja je njen dio. Intenzitet saradnje (u kojoj mjeri će policija obavještavati tužioca i njegove kasnije aktivnosti odnosno nalozi) obično zavisi od odnosa u praksi. Na prijedlog policije tužilac može sudiji za prethodni postupak, predložiti istražne mjere (pretres stambenog objekta, uvid u bankovne evidencije...), kao i privremene mjere kojima se osigurava konačno oduzimanje – privremeno oduzimanje imovine. Tužilac podiže optužnicu i može predložiti oduzimanje nezakonitog prihoda u toku pretresa.

Finansijskom istragom prikupiće se podaci o imovini:

- osumnjičenog,
- saučesnika,
- njima bliskih lica i
- privrednih društava.

Utvrdiće se cjelokupna imovina te shodno tome šta je bilo moguće steći na zakonit način, a šta ukazuje na imovinu koja potiče od izvršenja krivičnog djela bilo da se radi o:

- novčanim sredstvima,
- nekretninama,
- pokretnim stvarima ili
- pravima.

Izvršiće se provjere da li su gore navedena lica u određenom periodu raspolagala imovinom na bilo koji način te provjeriti ta raspolaganja. Ukoliko postoje osnovi sumnje da imovina stečena izvršenjem krivičnog djela potrebno je preduzeti sve gore navedene radnje dokazivanja (pretres, provjera bankovnih računa za gore navedena lica kako o depozitima tako i o finansijskim transakcijama i slično),

odnosno izvršiti privremeno oduzimanje takve imovine i u isto vrijeme mjere privremenog obezbjeđenja.

Provjere o imovini vršice se u odgovarajućim institucijama odnosno registrima kao što su zemljišno-knjižni uredi, katastarske evidencije, poreske evidencije, sudovi, agencije za bankarstvo, registri hartija od vrijednosti, registri dionica, evidencije u CIPS-u, registrima za vozila, odgovarajućim bazama podataka, provjerama zaloga i slično.

6.1. UTVRĐIVANJE IMOVINE

Prihod može biti jedan od elemenata krivičnog djela (naročito u krivičnim djelima protiv imovine ili privrednim krivičnim djelima). Štaviše, direktni prihod predstavlja dokaz krivičnog djela. Otkrivanjem prihoda koji je nastao od krivičnog djela (npr. novac kojim je plaćena droga, ukradeno umjetničko djelo ili korist stečena prevarom) i istragom tog prihoda, mogu se otkriti saučinioci ili čak organizatori krivičnog djela, kao i treće osobe od kojih se može oduzeti prihod.

Standardno prihod koji je stečen određenim krivičnim djelom koje je predmet istrage ili za koje je učinilac osuđen predstavlja jedinu imovinu koja se može oduzeti. Veza između konkretnog krivičnog djela i visine (prikrivenog) prihoda je do određene mjere oslabljena u slučaju krivičnog djela pranja novca (kada je prvo, utvrđen je iznos sumnjive transakcije). S druge strane, postoje pravni sistemi u kojima se primjenjuje prošireno oduzimanje i prebacivanje tereta dokazivanja porijekla imovine.

Pored oduzimanja prihoda koji je stečen određenim (dokazanim) krivičnim djelom, ti sistemi omogućavaju oduzimanje dodatne imovine, za koju se pod određenim uslovima pretpostavlja da potiče od krivičnog djela, ali u zakonodavstvu BiH navedeno pitanje nije do kraja riješeno.

Ako učinilac krivičnog djela izvrši prenos prihoda na drugu osobu koja je svjesna da je to posljedica krivičnog djela, ta osoba može odgovarati kao prikrivalac i prihod se oduzima. Osim toga, moguće je oduzeti imovinu i od trećih osoba koje su stekle imovinsku korist (neki predmet) po netržišnoj cijeni i trebale su ili su mogle znati da bi taj predmet mogao biti nezakonitog porijekla i od bliskih srodnika učinioca krivičnog djela. Prihod mora biti predmet oduzimanja čak i u slučaju kada je prenesen na pravnu osobu.

Različiti su načini za utvrđivanje visine i vrste nezakonitog prihoda. Ponekad je to jasno iz tužbe oštećene strane (npr. krađa, prevara,

razbojništvo). U takvim slučajevima, procjena štete može biti korisna, koja, međutim, ona ne mora biti jednaka visini nezakonitog prihoda.

Kod organiziranog kriminala, visina i vrsta prihoda utvrđuje se i pomoću posebnih istražnih radnji, prisluškivanjem, prikrivenim praćenjem, tajnim operacijama. Na primjer, u prikupljanju dokaza o nezakonitom prometu drogama, utvrđuje se koliko droge je prodato, po kojoj cijeni i kome. Na osnovu tih podataka priprema se procjena visine prihoda. U slučaju privrednog kriminala, šteta ili nezakoniti prihod se utvrđuje ispitivanjem poslovne dokumentacije, i u saradnji sa poreskim organom.

Prilikom utvrđivanja prihoda, bitni su i podaci o finansijskim transakcijama koje su izvršili osumnjičeni i druge osobe. U pravilu, pristup bankovnim podacima je moguć samo sa sudskim nalogom i za njega moraju postojati određeni standardni dokazi. Analizom uplata i isplata i novčanih naloga utvrđuje se finansijski tok učinioca krivičnog djela i ostalih osoba. Prilikom analiziranja finansijskog toka, često je potrebno dobiti podatke iz inostranstva. Kada su za istragu bitni podaci o transakcijama na određenom bankovnom računu, nalog za praćenje je značajna mjera kojom se takođe omogućava da se odmah spriječi da se izvrši nalog za prenos sredstava na drugi način, posebno u inostranstvu. U takvim slučajevima od posebnog je značaja imati dobru i brzu saradnju sa sudom koji izdaje te naloge i finansijskom institucijom koja ih provodi. Moguće je oduzeti direktni prihod stečen krivičnim djelom ili zahvaljujući njemu (npr. učinilac je prodao ukradenu sliku i za taj novac kupio vrijednosne papire čija vrijednost na tržištu dionica poraste).

U pravilu se računa bruto prihod i ne oduzimaju troškovi koje je učinilac imao da učini krivično djelo (npr. prepravka vozila za ilegalni prevoz preko državne granice).

Utvrđivanje prihoda od konkretnog krivičnog djela predstavlja značajnu osnovu i za provođenje privremenih mjera i za sudski nalog za konačno oduzimanje. Krivičnim zakonodavstvom BiH predviđeno je da sud može odlučiti o visini oduzetog prihoda na osnovu slobodne ocjene dokaza kada se taj iznos ne može precizno utvrditi. Međutim, takva odluka mora biti obrazložena, proporcionalna i zasnovana na nalazima i ocjenama finansijske istrage.

Ispitivanje imovine definirano je kao istražna tehnika koja omogućava da se podaci iz više spisa i evidencija (javnih ili privatnih) ili iz drugih izvora sistematski analiziraju kako bi se utvrdila određena individualna imovina

Ismet ŠUŠKIĆ

INTEGRIRANA FINANSIJSKA ISTRAGA, USMJERENA KA ODUZIMANJU
NEZAKONITO STEČENE IMOVINSKE KORISTI (353-377)

i finansijska prava, te njihova pripadnost određenoj fizičkoj ili pravnoj osobi.

Utvrđivanje prihoda koji se može oduzeti:

- novac,
- vrijednosni papiri,
- pokretna imovina,
- nekretnine,
- imovina u inostranstvu

Za konačno oduzimanje neophodno je imati efikasne istražne i privremene mjere za:

- identifikaciju,
- pronalaženje,
- zamrzavanje ili privremeno oduzimanje imovine, koja bi mogla biti predmet oduzimanja, radi sprečavanja svake trgovine, prenosa ili raspolaganja tom imvinom i radi lakšeg kasnijeg oduzimanja.

7. ODUZIMANJE PREDMETA I IMOVINE STEČENE IZ IZVRŠENOG KRIVIČNOG DJELA

Privremeno oduzimanje predmeta i imovine.

Institut oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom ima osnov u jednom od osnovnih pravnih načela – da niko ne može zadržati imovinsku korist koju je protivpravno stekao.

Privremeno oduzimanjem predmeta i imovine je samostalna radnja dokazivanja i istom se pribavljaju dokazi i predmeti koji služe utvrđivanju činjenica u krivičnom postupku, kao i sprečava vršenje krivičnih djela te onemogućava korištenje ili otuđenje imovine.

Privremeno oduzimanje predmeta ili imovine može biti posljedica prinudnog oduzimanja (pretresom stana, poslovnih prostorija, stvari i osoba) ili dobrovoljne predaje.

Naredbu o privremenom oduzimanju predmeta izdaje sud na prijedlog tužioca ili ovlaštene službene osobe uz prethodno pribavljenu saglasnot tužioca (član 65. ZKP BiH).

Predmeti se mogu privremeno oduzeti i bez naredbe suda ukoliko postoji opasnost od odlaganja, ali je tužilac obavezan da u roku od 72 sata podnese zahtjev sudiji za naknadno odobrenje (član 66. ZKP BiH).

Ismet ŠUŠKIĆ

**INTEGRIRANA FINANSIJSKA ISTRAGA, USMJERENA KA ODUZIMANJU
NEZAKONITO STEČENE IMOVINSKE KORISTI (353-377)**

Privremeno oduzeti predmeti pohranjuju se u sudu ili sud na drugi način osigurava njihovo čuvanje (član 70. ZKP BiH).

Sud može rješenjem narediti pravnoj ili fizičkoj osobi da privremeno obustavi izvršenje finansijske transakcije za koju postoji sumnja da predstavlja krivično djelo ili da je namijenjena učinjenju krivičnog djela, da služi prikrivanju krivičnog djela ili prikrivanju dobiti ostvarene krivičnim djelom (najčešće vezano za krivično djelo pranje novca i slično), na osnovu zahtjeva tužioca te sud može odrediti da se finansijska sredstva ili gotovinski iznosi privremeno oduzmu i pohrane na poseban račun i čuvaju do okončanja postupka (član 72. ZKP BiH), gdje je takođe predviđeno da sud na osnovu prijedloga tužioca može narediti da banka ili druga pravna osoba koja vrši finansijsko poslovanje dostavi podatke o finansijskim transakcijama i slično. U htnim slučajevima isto može narediti i tužitelj o čemu je dužan odmah obavijestiti sudiju koji može u roku od 72 sata izdati naredbu, a u slučaju da sudija ne izda naredbu tužilac je u obavezi da podatke vrati bez prethodnog otvaranja.

Iako ova radnja ima raznovrsnost oblika važećim zakonima o krivičnom postupku u BiH propisan je oblik te svaka naredba u sebi mora sadržati između ostalog pravni osnov privremenog oduzimanja utvrđen zakonskom normom uz navođenje privremeno oduzetih predmeta i imovine, pravo na ulaganje žalbe, obavezu izdavanja potvrde o privremenom oduzimanju.

Privremene mjere osiguranja (nalog za zamrzavanje)

Privremeno oduzimanje imovine (član 73. ZKP BiH), radi obezbjeđenja predviđeno je iz razloga sprečavanja koršćenja otuđenja ili raspolaganja određenom imovinom. Treba da se radi o imovini koja se može oduzeti po krivičnom zakonodavstvu BiH.

Pod pojmom imovine podrazumijeva se;

- novac,
- predmeti od vrijednosti,
- nepokretne stvari.
- Svaka druga imovinska korist koja je pribavljena krivičnim djelom.

U cilju sprečavanja korištenja otuđenja ili raspolaganja određenom imovinom uz mjeru privremenog oduzimanja imovine Sud može odrediti mjeru zapljene imovine ili drugu neophodno privremenu mjeru kako bi se

Ismet ŠUŠKIĆ

INTEGRIRANA FINANSIJSKA ISTRAGA, USMJERENA KA ODUZIMANJU
NEZAKONITO STEČENE IMOVINSKE KORISTI (353-377)

postigli navedeni ciljevi. Sud izdaje privremenu mjeru na prijedlog tužioca i mjera se može izreći u toku cijelog krivičnog postupka.

U cilju efikasnijeg suzbijanja kriminaliteta i vođenja krivičnog postupka ovlaštena službena osoba može privremeno oduzeti imovinu, zaplijeniti je i preduzeti druge neophodne mjere, kada postoji hitnost odnosno opasnost od odlaganja, a radi sprečavanja bilo kakvog korištenja otuđenja ili raspolaganja. Ovlaštena službena osoba odmah će obavijestiti tužioca, a tužilac će u toku od 72 sata zatražiti odobrenje od suda.

Privremene mjere osiguranja određuje sud po službenoj dužnosti (član 395. ZKP BiH) jer se i imovinska korist pribavljena krivičnim djelom utvrđuje po službenoj dužnosti. Ova mjera primjenjuje se kada postoje uslovi za oduzimanje imovinske koristi, a shodno se primjenjuju i odredbe člana 202. ZKP BiH – primjena izvršnog postupka. Pravila izvršnog postupka se primjenjuju u onoj mjeri u kojoj je to po prirodi stvari moguće primjeniti na imovinsku korist kao kategoriju krivičnog prava.

Ova procesna radnja se preduzima u ranijim fazama krivičnog postupka jer se protekom vremena od kada je krivično djelo izvršeno smanjuje potreba za određivanje privremene mjere obezbjeđenja. Mjera se preduzima i postiže cilj prvrenstveno u fazi istrage kada i postoji realna opasnost da se imovina otuđi, prikrije ili počinioc djela (ili druga lica) imovinom koristi ili na drugi način raspolaže i sprečava ili otežava oduzimanje koristi.

Ova mjera obezbjeđenja otklanja mogućnost izbjegavanja oduzimanja imovinske koristi.

Najčešće privremene mjere su zabrana otuđenja, oduzimanje i polaganje gotovog novca, zabrana daljih isplata sa računa osumnjičenog (drugih lica).

Sud odlučuje rješenjem o određivanju privremene mjere osiguranja i to rješenje ima dejstvo rješenja o izvršenju. Na navedeno rješenje stranke imaju pravo žalbe.

7.1. Oduzimanje imovine stečene izvršenjem krivičnog djela

Pravni osnov za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom propisan je odredbom čl. 110. KZ BiH, kao i način oduzimanja (čl. 111. KZ BiH).

Ismet ŠUŠKIĆ

INTEGRIRANA FINANSIJSKA ISTRAGA, USMJERENA KA ODUZIMANJU
NEZAKONITO STEČENE IMOVINSKE KORISTI (353-377)

Osnov propisivanja posebne mjere oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom je utemeljen na osnovnom pravnom načelu da niko ne može zadržati korist koju je protivpravno stekao.

Propisivanjem u krivičnom zakonu mjere oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom omogućava se realizacija pravnog načela u krivičnom postupku na taj način što će se istom sudskom odlukom kojom je utvrđeno učinjenje krivičnog djela odrediti i oduzimanje imovinske koristi pribavljene tim krivičnim djelom.

Izričito propisivanje ove mjere da niko ne može zadržati imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom ima bitne preventivne efekte jer se potencijalnim učiniocima krivičnih djela stavlja do znanja da imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom neće moći zadržati, te je propisano da se vrši oduzimanje predmeta koji su nastali izvršenjem krivičnog djela, kao mjera sigurnosti i izriče je Sud. (član 74. KZ BiH).

Predmeti se mogu oduzeti i ako nisu vlasništvo učinioca, ako to zahtijevaju interesi opšte sigurnosti, morala i ostavlja se mogućnost trećim licima da zahtijevaju naknadu štete.

Članom 110. KZ BiH propisane su osnove oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom:

- da niko ne može zadržati imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom,
- da će se ista oduzeti sudskom odlukom kojom je utvrđeno da je krivično djelo učinjeno pod uslovima propisanim zakonom, te
- članom 110a KZ BiH je propisan postupak proširenog oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, i to u slučajevima da Sud može odlukom iz čl. 110. st. 2 oduzeti i onu imovinsku korist za koju tužilac pruži dovoljno dokaza da se opravdano vjeruje da je takva imovinska korist pribavljena izvršenjem krivičnih djela kada se krivični postupak vodi za djela iz glave XVII, XVIII, XIX, XXI, XXIa i XXII, a počinitelj nije pružio dokaze da je korist pribavljena zakonito.

Krivičnim zakonima u BiH propisan je način oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom (član 111. KZ BiH), Imovinska korist u smislu ove odredbe može se sastojati od novca, predmeta od vrijednosti i svake druge imovinske koristi (stvarima, pravima, pokretnoj i nepokretnoj imovini). Ovom odredbom je omogućeno oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom i od treće osobe ako je imovinska korist pribavljena krivičnim djelom prenesena na tu osobu bez

Ismet ŠUŠKIĆ

INTEGRIRANA FINANSIJSKA ISTRAGA, USMJERENA KA ODUZIMANJU
NEZAKONITO STEČENE IMOVINSKE KORISTI (353-377)

naknađe ili uz naknadu koja ne odgovara stvarnoj vrijednosti, a pod uslovom da je ta osoba znala ili mogla znati da je imovinska korist pribavljena krivičnim djelom.

Propisana je i mogućnost da sud od učinitelja oduzme imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom tako što će ga obavezati na isplatu novčanog iznosa srazmjernog pribavljenoj imovinskoj koristi koja je sjedinjena sa imovinom stečenom na zakonit način ili tako što će oduzeti „sjedinjenu imovinu“ u mjeri koja ne premašuje procjenjenu vrijednost imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom (u skladu sa Konvencijom ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organizovanog kriminala koju je Bosna i Hercegovina ratifikovala 05.02.2002. godine) (član 111. stav 1 i 3).

Krivičnim zakonima u BiH određen je odnos između mjere oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom i imovinsko-pravnog zahtjeva lica koje je oštećeno krivičnim djelom. Sud će po odredbama ovog člana izreći mjeru oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom samo ako oštećenom nije dosudio imovinsko-pravni zahtjev oštećenog. Zahtjev oštećenog ima prioritet u odnosu na mjeru oduzimanja imovinske koristi. Najčešće oštećeni u krivičnom postupku se upućuje na parnični postupak. Ukoliko je prethodno oduzeta imovinska korist oštećeni može tražiti da se namiri iz iznosa oduzete imovinske koristi s tim što u roku od šest mjeseci mora pokrenuti parnični postupak, a u roku od tri mjeseca po okončanju parničnog postupka zatraži namirenje iz oduzete vrijednosti.

Dakle, za konačno oduzimanje neophodno je imati efikasne istražne i privremene mjere za:

- identifikaciju,
- pronalaženje,
- zamrzavanje ili privremeno oduzimanje imovine koja bi mogla biti predmet oduzimanja radi sprečavanja trgovne, prenosa ili raspolaganja tom imovinom i radi lakšeg kasnijeg oduzimanja.

Članom 396. ZKP BiH predviđeno je oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom i to presudom suda kada se optuženi oglasi krivim ali i rješenjem o primjeni vaspitne mjere ili u presudi kojom je utvrđeno da je optuženi krivično djelo učinio u stanju neuračunljivosti imajući u vidu da je štetna posljedica nastupila.

8. INSTITUCIJE ODGOVORNE ZA FINANSIJSKE ISTRAGE I ODUZIMANJE IMOVINE STEČENE KRIVIČNIM DJELIMA

Imovinska korist pribavljena krivičnim djelom utvrđuje se u krivičnom postupku po službenoj dužnosti.

Tužilac je u toku postupka dužan da istovremeno sa vođenjem istrage o učinjenom krivičnom djelu prikuplja dokaze koji su od važnosti za utvrđivanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom u saradnji sa ovlaštenim službenim licima. (član 392. KZ BiH).

Tužilac vodi istragu, te upravlja aktivnostima ovlaštenih službenih lica vezanim za pronalaženje osumnjičenog, prikupljanje izjava i dokaza i provodi druge radnje. Nadređenost tužioca nad radom ovlaštenih službenih lica nastupa od trenutka saznanja da postoje osnovi sumnje da je počinjeno krivično djelo, a najčešće u praksi o navedenom tužilac je obaviješten od strane ovlaštenih službenih lica.

Tužilac ima pravo da zahtijeva dostavljanje informacija od svih državnih organa, preduzeća, pravnih i fizičkih lica. Sva navedena ovlaštenja tužilac ima i za utvrđivanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom. Sva ovlaštena službena lica dužna su da postupaju u krivičnom postupku po naredbi tužioca kao i samostalno u okviru svojih ovlaštenja.

Potrebno je da isti međusobno saraduju, odnosno da u svakom momentu postoji koordinacija između agencija za provedbu zakona, koja shodno zakonima o krivičnom postupku u BiH imaju status ovlaštene službene osobe:

- Granična služba BiH – GS BiH,
- Državna agencija za istrage i zaštitu – SIPA,
- Uprava za indirektno oporezivanje BiH,
- Policijski organi entiteta i Brčko Distrikta (MUP RS, MUP F BiH, MUP BDBiH)
- Poreske uprave entiteta i Brčko Distrikta uz obaveznu saradnju drugih institucija kao što su: Agencija za bankarstvo, sudovi (zemljišno-knjižni ured), općine (katastar) i drugi.

Koordinaciju rada navedenih agencija za provođenje zakona u konkretnim predmetima vrši tužilaštvo.

Što se tiče međunarodnih standarda i važećih zakona u državama koje su ratificirale međunarodne konvencije iz ove oblasti, mogu se istaći sljedeći elementi:

- Moguće je oduzimanje sredstava, prihoda – imovine koji potiče ili je direktno ili indirektno pribavljena krivičnim djelima i „zakonite“ imovine u visini koja odgovara vrijednosti prihoda stečenog krivičnim djelom (oduzimanje vrijednosti);
- Istražnim mjerama se omogućava identifikacija, ulaženje u trag i privremeno osiguravanje (oduzimanje imovine koja se može oduzeti, uključujući pristup bankovnim podacima i primjena posebnih istražnih ovlasti.

Ulogu i ovlasti službi u postupku obično imaju i policija (i druge agencije za provođenje zakona, npr. finansijska policija) i tužilaštvo, koje obično vodi ili usmjerava istragu.

Policija provodi finansijsku istragu: prikuplja dokaze o krivičnom djelu, učiniocu i prihodu stečenom krivičnim djelom. Policija može privremeno oduzeti sredstva (imovinu kojom je učinjeno krivično djelo), predmete krivičnog djela i dokaze. To ima za posljedicu da policija može predložiti (tužiocu) privremenu mjeru (oduzimanje) ili osiguranje imovine koja može biti predmet oduzimanja. U slučaju kada ima više službi za provođenje zakona koje su nadležne za krivičnu i finansijsku istragu, potrebno je jasno razgraničenje nadležnosti i zaključivanje sporazuma o saradnji i razmjeni podataka.

U toku istrage na prijedlog tužioca ili ovlaštenih službenih lica uz saglasnost tužioca, sudija za prethodni postupak dopušta istražne mjere i privremeno oduzimanje nezakonitog prihoda, na osnovu prijedloga tužioca. Sud donosi odluku o (konačnom) oduzimanju u krivičnom postupku.

Osim zakonskim odredbama o nadležnostima i ulogama, potrebno je voditi računa i o stvarnim odnosima (prijedlozi, razmjena podataka, donošenje odluka) među odgovarajućim službama i institucijama.

Privremeno oduzimanje imovine kao hitna istražna mjera zahtijeva tijesnu i direktnu saradnju policije i tužioca i sudije za prethodni postupak koji izdaje nalog za privremeno oduzimanje. Sporazum koji će se odrediti sudija i tužilac koji će biti zaduženi za kontakt, a koji su specijalizirani za takve naloge, mogu u velikoj mjeri doprinijeti takvoj saradnji.

Specijalizacija krivičnih istražitelja i tužilaca bila bi neophodna za finansijsku istragu. Organizacioni pristupi mogu biti različiti, od osnivanja specijalizirane jedinice za finansijsku istragu u sastavu policije ili tužilaštva, do uspostavljanja mreže specijaliziranih i osposobljenih istražitelja koji sprovode finansijske istrage u okviru svoje nadležnosti.

Ismet ŠUŠKIĆ

INTEGRIRANA FINANSIJSKA ISTRAGA, USMJERENA KA ODUZIMANJU
NEZAKONITO STEČENE IMOVINSKE KORISTI (353-377)

Specijalizirana obuka je potrebna ovlaštenim službenim licima, tužiocima i sudijama.

9. IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ ISTRAZI

Ovlaštena službena lica sačinjit će izvještaj o provedenoj finansijskoj istrazi u skladu sa odredbama Zakona o krivičnom postupku i isti dostaviti tužiocu. (član 219. ZKP BiH).

U izvještaju će se navesti sve provedene radnje, navesti cjelokupna imovina osumnjičenog, saučesnika, njima bliskih lica, preciziranje imovine za koju se sumnja da je stečena izvršenjem krivičnog djela, te razloge za osnove sumnje. Izvještajem će se obuhvatiti legalni poslovi i zakoniti načini sticanja imovine za navedena lica. U isto vrijeme vršiće se upoređivanje rezultata krivične istrage i provedene finansijske istrage i time objediniti cijeli postupak, a zatim rezultati provedene finansijske istrage dostaviće se sudu kako bi mogao odlučiti o konačnom oduzimanju imovine stečene krivičnim djelom.

Evidencije koje sadrže podatke o provedenim finansijskim istragama i privremeno osiguranoj imovini neophodne su za praćenje i analizu aktivnosti i uklanjanje individualnih i sistemskih nedostataka. Osim toga, važno je izvršiti uporedbu privremeno osigurane imovine sa oduzetim prihodom.

10. REZULTATI PROVEDENIH ISTRAGA

Nakon provedene istrage ukoliko tužilac nađe da je stanje stvari dovoljno razjašnjeno da se optužnica može podići istraga se okončava, a optužnica upućuje sudiji za prethodno saslušanje koji optužnicu potvrđuje nakon čega se optuženi izjašajava o krivnji, a zatim održava glavni pretres i donosi presuda. Uz optužnicu dostaviće se i materijali o provedenoj finansijskoj istrazi odnosno dokazi o imovini stečenoj izvršenjem krivičnog djela, te će se predložiti njeno oduzimanje.²

² Tužilaštvo BiH - Posebni odjel za organizovani kriminal, privredni kriminal i korupciju provodi finansijske istrage u svim predmetima organizovanog kriminala, i predmetima koruptivne prirode te nakon okončane finansijske istrage i utvrđene visine nezakonito stečene imovinske koristi predlaže mjeru oduzimanja te nezakonito stečene imovinske koristi (npr. U predmetu KT-341/06 Tužilaštvo BiH protiv A.S. i dr. zbog krivičnog djela organizovani kriminal iz čl. 250. st. 3. u vezi sa kriv. djelom krijumčarenje osoba iz

Ismet ŠUŠKIĆ

INTEGRIRANA FINANSIJSKA ISTRAGA, USMJERENA KA ODUZIMANJU
NEZAKONITO STEČENE IMOVINSKE KORISTI (353-377)

Zakonima o krivičnom postupku BiH predviđeno je da se imovinska korist pribavljena krivičnim djelom oduzima i to presudom suda kojom se optuženi oglasi krivim kao i rješenjem o primjeni vaspitne mjere ili u presudi kojom je utvrđeno da je optuženi krivično djelo učinio u stanju neračunljivosti imajući u vidu da je štetna posljedica nastupila.

Sud će po odredbama Zakona o krivičnom postupku izreći mjeru oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom samo ako oštećenom nije dosudio imovinsko-pravni zahtjev ili ako imovinska korist pribavljena krivičnim djelom prelazi dosuđeni imovinsko-pravni zahtjev oštećenog. Zahtjev oštećenog ima prioritet u odnosu na mjeru oduzimanja imovinske koristi, a najčešće oštećeni se u krivičnom postupku upućuje na parnični postupak. Ukoliko je oduzeta imovinska korist (privremeno oduzimanje i privremene mjere osiguranja), oštećeni može tražiti da se namiri iz iznosa oduzete imovinske koristi, s tim što u roku od šest mjeseci mora pokrenuti parnični postupak, a u roku od tri mjeseca po okončanju parničnog postupka zatražiti namirenje iz oduzete vrijednosti.

U Bosni i Hercegovni ne postoji posebna agencija koja bi vodila računa o privremeno oduzetim stvarima niti za postupanje sa trajno oduzetom imovinom odnosno imovinskom koristi.

čl. 189. st. 1. i kriv. djelom pranja novca iz čl. 209. st. 2. Sud BiH je pored kazne zatvora u trajanju od 11 godina za organizovani kriminal izrekao i mjeru oduzimanja nezakonito stečene imovinske koristi – novčani iznos od 172.000,00 KM, vozila i nekretnine. U predmetu KT-112/06 Tužilaštvo BiH protiv V.M. zbog krivičnog djela organiziranje grupe ljudi ili udruženja za krijumčarenje ili rasturanje neocarinjene robe iz čl. 215. st.1. KZ BiH provedena finansijska istraga i Sud BiH pored kazne zatvora u trajanju od 5 godina izrekao je i mjeru oduzimanja nezakonito stečene imovinske koristi oduzimanje nekretnine i vozila, i dr. brojni predmeti).

Ismet ŠUŠKIĆ

INTEGRIRANA FINANSIJSKA ISTRAGA, USMJERENA KA ODUZIMANJU
NEZAKONITO STEČENE IMOVINSKE KORISTI (353-377)

ZAKLJUČAK

Prema važećem krivičnom zakonodavstvu u BiH, ne postoji ni jedna prepreka za provođenje finansijskih istraga, a koje bi trebale da se koriste kao sredstvo za otkrivanje krivičnih djela, počilaca krivičnih djela, visine nezakonito stečene imovinske koristi, lociranja nezakonito stečene koristi, a sve u cilju pronalaska i osiguranja dokaza za krivično gonjenje počilaca, kao i za vođenje postupaka za oduzimanje imovinske koristi pribavljene izvršenjem krivičnog djela.

Tužilac i ovlaštene službene osobe iz agencija za sprovođenje zakona u BiH bi trebale da koriste finansijske istrage kad god je to moguće i u što većoj mjeri i to ne samo u slučajevima ekonomskog i finansijskog kriminala, organizovanog kriminala i korupcije, već i kod drugih krivičnih djela čijim izvršenjem je moguće steći nezakonitu imovinsku korist. Takva djela bi bila sva ona djela od koruptivnih krivičnih djela, krivičnih djela protiv imovine, pa do krivičnih djela razbojništava i ubistava iz koristoljublja.

Prilikom vođenja finansijskih istraga kao dijela krivične istrage, kojom rukovodi i nadzire tužilac, moguće je koristiti sve radnje dokazivanja predviđene Zakonom o krivičnom postupku, a posebno treba izdvojiti naredbu banci ili drugom pravnom licu, kao jednoj specifičnoj radnji dokazivanja.

Sdružena finansijska istraga je neophodan element strategije, te pored otkrivanja i gonjenja počilaca krivičnih djela, usmjerena je na oduzimanje prihoda stečenih krivičnim djelom.

Dakle, ključnu ulogu u provođenju ove istrage ima tužilaštvo uz neophodnu saradnju svih agencija za sprovođenje zakona.

BiH kroz zakonske propise ima pravnu osnovu za oduzimanje imovinske koristi stečene krivičnim djelom, ali najveći izazov ostaje provedba u praksi.

Razlog za to je nepostojanje specijaliziranih jedinica ili istražitelja policije koji bi bili specijalizirani za finansijsku istragu, te je stoga u budućie potrebno izvršiti formiranje i specijalizaciju takvih jedinica, odnosno istražitelja, izvršiti njihovu edukaciju i osposobljavanje za sprovođenje finansijskih istraga.

Problem postoji oko osiguranja i čuvanja privremeno oduzete imovine stečene krivičnim djelom, odnosno raspolaganja sa imovinom stečenom

Ismet ŠUŠKIĆ

INTEGRIRANA FINANSIJSKA ISTRAGA, USMJERENA KA ODUZIMANJU
NEZAKONITO STEČENE IMOVINSKE KORISTI (353-377)

krivičnim djelom nakon njenog trajnog oduzimanja po pravosnažnoj presudi suda.

Kako u BiH ne postoji tijelo koje bi se brinulo osiguranjem, čuvanjem i raspolaganjem sa privremeno i trajno oduzetom imovinom stečenom krivičnim djelom, to je Strategijom borbe protiv organiziranog kriminala i korupcije u BiH za period od 2009. do 2012. godine, kao jedan od ciljeva, predviđeno formiranje tijela – agencije za osiguranje, čuvanje i raspolaganje privremeno i trajno oduzetom imovinom stečenom krivičnim djelom, a nosilac ove aktivnosti je Ministarstvo pravde BiH, čija je aktivnost u toku.

**Primjer prijedloga tužilaštva, sudu za donošenje naredbi za
provođenje finansijskih istraga:**

Naredba banci ili drugoj pravnoj osobi – čl. 72. ZKP BiH

**PRIMJER - OBRAZAC PRIJEDLOGA ZA OBUSTAVU
FINANSIJSKE TRANSAKCIJE**

NAZIV TUŽILAŠTVA

SUDU BIH

Sudiji za prethodni postupak

Na osnovu čl. 72. st. 4. i 5. ZKP BiH, stavljam

PRIJEDLOG

za obustavu izvršenja finansijske transakcije

Potrebno je narediti „Reiffeisen“ banci dd Sarajevo da se privremeno obustavi izvršenje finansijske transakcije u iznosu od (iznos transakcije) KM koja sredstva su položena na transakcijski račun br. (naziv računa) od strane vlasnika „Posavljak“ d.o.o. Kiseljak, B.V., za koju transakciju postoji sumnja da predstavlja krivično djelo, odnosno bila je namjenjena učinjenju krivičnog djela.

Pored obustave navedene finansijske transakcije, takođe predlažem, da se sredstva u iznosu od (iznos transakcije) privremeno oduzmu, prema čl. 65. st. 1. ZKP BiH, te pohrane na poseban račun i čuvaju do okončanja postupka.

TUŽILAC

(ime i prezime)

Ismet ŠUŠKIĆ

INTEGRIRANA FINANSIJSKA ISTRAGA, USMJERENA KA ODUZIMANJU
NEZAKONITO STEČENE IMOVINSKE KORISTI (353-377)

**PRIMJER - OBRAZAC NAREDBE ZA PRIKUPLJANJE
DOKAZA ZA SPROVOĐENJE FINANSIJSKE ISTRAGE**

NAZIV TUŽILAŠTVA

**DRŽAVNA AGENCIJA ZA ISTRAGE I ZAŠTITU BIH – SIPA
Kriminalističko-istražni odjel – KIO**

ili

drugom nadležnom organu

SARAJEVO

Na osnovu 35. st. 2. tačka e), a u vezi sa čl. 197. i 392. ZKP BiH,
(analogno u entitetskim ZKP-ima i ZKP BD), naređujem:

FINANSIJSKU ISTRAGU

Tužilaštvo (naziv tužilaštva) provodi istragu protiv osumnjičenog NN,
zbog osnova sumnje o počinjenom krivičnom djelu organizovani kriminal
iz čl. 250. KZ BiH u vezi sa krivičnim djelom pranje novca iz čl. 209. KZ
BiH, radi imovinske koristi koju je osumnjičeni stekao izvršenjem
krivičnog djela i oduzimanja takve koristi pribavljene krivičnim djelom,
potrebno je da:

- prikupite podatke o vlasništvu vozila marke WV „Pasat“ reg.br. _____, vozilo marke „Mercedes“ reg.br. _____, navodno vlasništvo osumnjičenog, kao i podatke za vozila „Škoda oktavija“ i vozila „Audi 6“, takođe navodno vlasništvo osumnjičenog, provjere izvršiti u CJB Banja Luka, da li su ova vozila registrovana na ime osumnjičenog ili na bliže srodnike suprugu, djecu ili pak treća lica.
- Prikupiti podatke o vlasništvu poslovnih objekata – prostora, za samostalnu trgovinsku radnju navodno vlasništvo osumnjičenog u ul. _____ općina Banja Luka (dokaz – ZK izvadak pribaviti od Osnovnog suda Banja Luka),
- Od Porezne uprave RS Banja Luka pribaviti podatak – (o ostvarenom prihodu za trgovinsku radnju _____), sa izvještajem o podnesenoj poreznoj prijavi za period od 1998. godine pa nadalje.

Ismet ŠUŠKIĆ

INTEGRIRANA FINANSIJSKA ISTRAGA, USMJERENA KA ODUZIMANJU
NEZAKONITO STEČENE IMOVINSKE KORISTI (353-377)

- Od PU Laktaši pribaviti dokaz o plaći osumnjičenog za period dok je kod ove PU bio zaposlen, tj., original platne liste,
- Od Porezne uprave RS Banja Luka pribaviti dokaz o ostvarenim prihodima od poljoprivredne djelatnosti za osumnjičenog, tj., da li je imenovani podnosio prijavu za porez po osnovu ostvarenih prihoda od poljoprivredne djelatnosti.

O prikupljenim podacima i provedenoj finansijskoj istrazi u skladu sa čl. 219. ZKP BiH, (analogno u entitetskim ZKP-ima i ZKP BD), sačiniti izvještaj i isti dostaviti tužiocu.

TUŽILAC

(ime i prezime)

**PPRIMJER - OBRAZAC PRIJEDLOGA ZA DONOŠENJE
NAREDBE O PRIVREMENOJ MJERI ZA ODUZIMANJE
IMOVINE**

NAZIV TUŽILAŠTVA

SUDU BIH

Sudiji za prethodni postupak

Na osnovu čl. 73. ZKP BiH, stavljam

PRIJEDLOG

Za donošenje privremene mjere oduzimanja imovine

Tužilaštvo BiH provodi istragu protiv osumnjičenog NN, zbog osnova sumnje o počinjenom krivičnom djelu organizovani kriminal iz čl. 250. u vezi sa krivičnim djelom neovlašteni promet opojnim drogama iz čl. 195. KZ BiH, iz razloga što je osumnjičeni u vremenskom periodu od 2000. do

Ismet ŠUŠKIĆ

INTEGRIRANA FINANSIJSKA ISTRAGA, USMJERENA KA ODUZIMANJU
NEZAKONITO STEČENE IMOVINSKE KORISTI (353-377)

2005. godine imovinu stekao izvršenjem krivičnog djela, te da bi se spriječilo korištenje, otuđenje i raspolaganje imovinom, predlaže se donošenje privremene mjere oduzimanja imovine do okončanja krivičnog postupka, odnosno do druge odluke suda, do sticanja uslova za trajno oduzimanje.

Radi se o sljedećoj imovini za koje je potrebno donijeti naredbu sa privremenom mjerom daljeg korištenja, otuđenja i raspolaganja:

- vozilo marke „Audi 6“ reg.br. _____,
- vozilo marke „Pasar“ reg.b. _____.
- vozilo marke „Mercedes“ reg.br. _____,

Predlaže se da naredbu izvrše ovlaštene službene osobe SIPA-e – KIO, u vremenu od _____, gdje će za privremeno oduzete predmete sačiniti potvrdu o privremenom oduzimanju.

U skladu sa čl. 70 ZKP BiH čuvanje privremeno oduzetih predmeta se povjerava SIPI – KIO.

T U Ž I L A C

(ime i prezime)

LITERATURA

- Krivični zakon BiH („Sl.glasnik BiH2, br. 3/03),
- Zakon o krivičnom postupku BiH („Sl.gl. BiH br. 36/03),
- Zakon o policijskim službenicima BiH („Sl.gl. BiH br. 27/04),
- Zakon o Državnoj agenciji za istrage i zaštitu („Sl.gl. BiH br. 27/04),
- Zakon o sprečavanju pranja novca („Sl.gl. BiH br. 29/04),
- Zakon o Poreznoj upravi FBiH („Sl.gl. BiH br. 33/02),
- Zakon o Poreznoj upravi RS („Sl.gl. RS“ br. 51/01),
- Zakon o Upravi za indirektno oporezivanje („Sl.gl. BiH“ br. 89/05),

Međunarodne konvencije

- Konvencija o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenog krivičnim djelom, Strasbourg 08.11.1990.,
- Konvencija o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenog krivičnim djelom i finansiraju terorizma 16.05.2005.,
- Krivično-pravna konvencija o korupciji 27.01.1999.,
- Konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda 04.11.1950. i njeni dodatni protokoli,
- Konvencija Ujedinjenih naroda protiv nezakonitog prometa opojnim drogama i psihotropnim supstancama, Beč, 19.12.1988.,
- Konvencija Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminala, Palermo, 15.11.2000.